

" هارمون " و " می یر " تئوری سازمان در مدیریت
دولتی بوستون : انتشارات سیتل برآون ۱۹۸۶

Micheal M. Harmon & Richard T. Mayer,
Organization Theory for Public
Administration (Boston: Little, Brown
1986) 443 pp.

" هارمون " و " می یر " با تالیف کتاب
" تئوری سازمان در مدیریت دولتی " سهم شایان
توجهی در قلمرو مدیریت دولتی دارند . کتاب مذکور
بحق متن معتبری برای مدیریت دولتی است . این
کتاب بخاطر ارائه ، مشخص و صریح مطالب بسیار
خلامه‌های موجز و مفید در مورد مکاتب ، بیان تئوریها
اولیه ، مدیریت ، و طبقه بندی جدیدی از مکاتب
مختلف شایسته ارج است . مولفان تاثیر مکاتب
مختلف مدیریت را از جهت بازدهی و اثر بخشی
ساختاری و فرایندی ارزیابی کرده و حقوق افراد در برابر
عملکردهای دولت را مطرح ساخته‌اند و به اعمال
نظارت‌های دموکراتیک در مدیریت دولتی اشاره
نموده‌اند .

نویسندگان کتاب پس از بحث کوتاهی در مورد
وجه تمایز بخش عمومی و خصوصی به بررسی
تئوری های کلاسیک سازمان از دیدگاه نظریه پردازانی
چون " ماکس وبر " Max Weber

" فردریک تیلور " Frederick Taylor
پرداخته و ظهور تئوری سازمان غیر رسمی را بر اساس
نظریات "چستر بارنارد" Chester Barnard
ومطالعات هاثورن " Hawthorne Studies .
بیان داشته‌اند . سپس آنان به تفصیل به شرح
طبقه بندی شش گانه خود از مکاتب مدیریت
پرداخته‌اند .

مکتب اول مکتب " نئو کلاسیک " سازمان است
که بر اساس تئوری تصمیم گیری عقلایی بنیان یافته و
دربرگیرنده ، کارهای هربرت سایمون
Herbert Simon و صاحب نظران
منطق‌گرای دیگری است که نظراتشان در مجموعه
مقالات علم مدیریت منعکس می باشد .

در دومین مکتب ، یعنی مکتب سیستم ها ،
" هارمون " و " می یر " به تحلیل نقش سیستم‌های
بازویسته در مدیریت دست زده‌اند .

سومین مکتب تئوری روابط انسانی است که
حاوی کارهایی در زمینه ، بهبود توسعه ، سازمانی
بوده و نویسندگانی چون " آبراهام مازلو " Abraham Maslow ، " کریس

آرجیسیس " Chris Argyris
" داگلاس مک‌گریگور " Douglas McGregor
و " رنسیس لیکرت " Rensis Likert

به تشریح آن پرداخته‌اند تئوریهای ظهور تکاملی یا بالنده Theories of emergence است که ابداع کنندگان‌شان با برخورد روانشناسانه سازما را به صورت بازتابی در خودآگاه یا ناخودآگاه انسان تصویر می‌کنند. برای این نویسندگان اقدام مسئولانه، مدیریت فرایندی است که از تجربیات گذشته ذهن آدمی سرچشمه می‌گیرد و کلاً تئوری سازمان بصورت ابزاری برای تسهیل اقدام خودآگاهانه فردی یا گروهی تصویر می‌شود. این مکتب شامل کارهای نویسندگانی چون "مری پارکرفالت" Mary parker Fallett " کارل ویک" Karl Weick ، اریون وایت" Orion White ، " مک‌سوین" Mc Swain و " تی‌یر" Thayer می‌باشد.

در فصل انتهایی کتاب خلاصه‌ای مفید از مکاتب پیش گفته ارائه شده است. نویسندگان معتقدند تئوریهای سازمان به تدریج از شیوه‌های عقلایی دست کشیده و به سوی تئوری عمل‌گرای کنترل اجتماعی روی آورده‌اند. در این گونه نظریات، هدف تئوری توصیف و پیش بینی به منظور کنترل اجتماعی است. آنان استدلال می‌کنند که جدایی و ناباوری عامه، مردم از سوء سسات دولتی در چند دهه اخیر تا حدود زیادی ناشی از آگاهی آنان از اصول تئوری عمل‌گراست و براساس این فرض اقدام برنامه ریزی شده و منظم بهترین وسیله برای رویارویی با مشکلات و مسایل اجتماعی می‌باشد.

این تحول و دگرگونی عمده، بزعم نویسندگان کتاب امری سوای دور شدن از مدل‌های عقلایی و گرایش بسوی تئوریهای تفسیری، انتقادی، و بالنده است بلکه تغییر مذکور نوعی جدایی از قانون مدار و روی نمودن به سوی شیوه‌های کنایی و نمادین است. سپس آنان چنین نتیجه می‌گیرند که تئوری سازمان می‌باید بعنوان وسیله‌ای برای نقد، تعبیر و تفسیر، اندیشه و تفکر، و معنی دار نمودن اعمالی باشد که ما بعنوان مدیران، شهروندان، و جمعا" به عنوان يك ملت و دولت انجام می‌دهیم. بدین ترتیب مدیر باید

در آن سهم بسیار داشته‌اند. مؤلفان کتاب نقش این نویسندگان را بررسی نموده و اثرات نهضت جدید اداره امور عمومی را در سالهای ۱۹۶۰ مورد ارزیابی قرار داده‌اند.

سپس آنان در مکتب چهارم به ارزشیابی نظریه بازار یا "انتخاب عمومی" (Public Choice) که در نوشته‌های نویسندگانی چون "بوکانان" و "تالاک"، Buchanan and Tullock و وینست استروم Vincent Ostrom آمده است دست زده‌اند. آنگاه الگوی تغییرات جزئی و مرحله‌ای (disjointed incremental Model) را براساس نظریات "بری بروک" و "لیندبلوم" Braybrooke and Lindbluom به اجمال بیان داشته‌اند.

دومکتب باقی مانده در طبقه بندی "هارمون" و "می‌یر" براساس تفکرات اگزیزتانیسیالیسم، پدیده شناسی، و روانشناسی بنیان نهاده شده است. بزعم نویسندگان برداشت این مکاتب متفاوت با مکاتب قبلی است. زیرا آنها مدل‌های عقلایی را رد کرده و نیاز فرد به فراتر رفتن و برتری جستن سازمان را بجای پیوستن و مستحیل شدن در آن، مطرح ساخته‌اند. همچنین در این مکاتب واهمه از اینکه ممکن است بوروکراسی بعنوان ابزاری جریان‌های اجتماعی سلطه گرا را قدرت بخشیده و نهایتاً از خود بیگانگی انسان را موجب گردد، وجه تمایز از دیگر مکاتب است. در این جا نویسندگان خواننده را غالباً با ابهام و اطناب کلام با ادبیات واقعاً ثقیل تئوری‌های انتقادی و تعبیری در کار عالمانی چون "برگر" Berger "ولاک‌من" Luckmann ، "لیوید سیلور من" David Silverman ، "گیبسون" Gibson Winter ، "میچل هارمون" Micheal Harmon "هابرماس" Habermas ، "ون هارت" Denhardt ، و "فورستر" Forester آشنا ساخته‌اند.

دومین مکتب معاصر که "هارمون" و "می‌یر"

از مسئولیت سیاسی ، حرفه‌ای و فردی خود به خوبی آگاه باشد .

اگرچه کتاب " تئوری سازمان در مدیریت دولتی " از نظر تشریح مطالب ، تجزیه و تحلیل مسایل و نتیجه گیری غنی است اما خالی از نقص و کاستی نیز نمی باشد . مثلاً " موه لفان زیر عنوان تئوریهای بالنده گروه مهمی از نویسندگان راکه در زمینه تجزیه و تحلیل های روانشناسی به مسایل سازمان نگریسته اند از قلم انداخته اند . اعضاء این مکتب افرادی چون " دوگلاس لایبر " Douglas Labier ، " زالزنیک " Zaleznik " لوینسون " Levinson و " دیاموند " Dimond می باشند که سهم عمده‌ای را در درك و بیان رفتار فردی در سازمان داشته‌اند .

دومین مشکل در کتاب انست که اگر چه متن برای دانشجویان و مدیران نگاشته شده ولی برای دانشجویان و اهل تئوری مفیدتر به نظر می آید (البته باید در نظر داشت که جنبه تئوریک مدیریت دولتی بسیار زیاد است) . اما بهر حال اینها اشکالات عمده‌ای نیستند و در مقابل نقاط قوت و استحکام و انسجام مطالب متن چندان قابل توجه نمی باشند و به جرات می توان گفت که کتاب " تئوری سازمان در مدیریت دولتی " همچون کتاب " والدو " D. Waldo نقشی اساسی در ادبیات مدیریت دولتی ایفا نموده است .

به نقل از: Public Administration Review

Vol . 47, No, 3 May /June 1987

PP. 276- 277

در ایران بطور کلی با فقر نشریات و مجله‌های علمی در زمینه‌های مختلف رو برو هستیم . رشته مدیریت از این قاعده کلی مستثنی نیست . به عنوان مدیریایک فرد علاقه مند به نظام نگر مدیریت مایلیم بطور مستمر در جریان تازه‌ها و تحولات فکری این رشته قرار گیریم . یکی از موثرترین راه‌های نیل به این هدف مطالعه مجلات و نشریات علمی است . چنانچه دقیقاً " ندانیم چه مجلات معتبری در رشته مدیریت در دنیا منتشر می‌شود ، به آنها دسترسی نداشته باشیم ، فرصت کافی برای مطالعه آنها در اختیار نباشد ، یا اینکه قادر نباشیم به راحتی مقالات رابه زبان اصلی مطالعه کنیم ، طبعاً " در جریان آخرین تحولات قرار نمی‌گیریم و دانش و اطلاع مان تدریجاً " رنگ کهنگی بخود می‌گیرد . انتشار مجله " دانش مدیریت " تلاشی است در جهت فراهم آوردن فرصتی تا از طریق نوشته‌های صاحب نظران بتوان محدودیت‌های بالا را از میان برداشت و علاقه مندان را در جریان پیشرفت‌ها و تحولات فکری و فنی این رشته قرار داد . مطمئن‌ترین راه دریافت منظم مجله آنست که جزو مشترکان مجله باشید . با تکمیل درخواست اشتراک زیرو ارسال آن به قسمت انتشارات دانشکده علوم و اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران نام شما نیز به فهرست مشترکان اضافه خواهد شد . از این پس مجله بطور مرتب برایتان ارسال خواهد شد .

برگرد درخواست اشتراک

اینجانب مایلم مجله " دانش مدیریت " را برای مدت یکسال مشترک باشم لطفاً " به آدرس زیر ارسال فرمائید .

نشانی :

تلفن :

حق اشتراک برای یکسال : ۱۴۰۰ ریال
لطفاً " حق اشتراک رابه حساب جاری ۱۹۱۸ بانک سپه شعبه انحصاری تهران و از برون قریب فیش آردا
ضمیمه نمائید .
نام خانوادگی متقاضی :

- طرح روی جلد مفهوم مدیریت اسلامی را بیان می‌کند که شرح اجزاء آن بقرار زیر است:
- ۱- محرابها بیان گرایین واقعیت است که مدیر اسلامی همواره در محضر خدا بوده و وظایفش را بعنوان يك عبادت انجام می‌دهد.
 - ۲- علامت " لا " داخل محراب بمعنی نفی هرگونه سلطه شرق و غرب و تکیه و توکل بر خداوند متعال است.
 - ۳- تعداد محرابهای تنگاتنگ یکدیگر، نشان دهنده پنج وظیفه عمده مدیریت است.
 - ۴- ماه وستاره‌مییانی طرح هدف مقدسی که مدیریت اسلامی دنبال می‌کند و آن چیزی جز هلال اسلامی و ستاره درخشان (نجم ثاقب) در نورافشانی همه جانبه نیست.
 - ۵- خط محیط بر طرح، یکپارچگی وظایف مدیریت در راستای اهداف مقدس اسلامی را بیان می‌دارد.